

מִנּוֹרָה

გამოცის
1993 წლის
მარტიდან

დამოუკიდებელი ეპრაზლი გაზეთი საქართველოში

„MENORA“ INDEPENDENT JEWISH NEWSPAPER IN GEORGIA

מִנּוֹרָה

„МЕНОРА“ НЕЗАВИСИМАЯ ЕВРЕЙСКАЯ ГАЗЕТА В ГРУЗИИ

სექტემბერი
(თიბრი)
№10 (470)
(5780)
2020

”מִבְּרוֹרָה“
עַיתּוֹן יְהוּדִי
בָּגְוּגִיה

19-20 სექტემბერი – 5781-ე წელი

საძროანო ჟურნალი – როგორ იყო ამ წლის დაფინანსირება.

მიაკალს დასწავლა!

ევრ-აზიის ეპრაზლის კონგრესის პრეზიდენტის საახალცლო მიმართვა

ევირფასო მეგობრები და კოლეგები,
აი, დედა ახალი — 5781-ე წელი. უწინარესად მინდა მოგილოცოთ ახა-
ლი წლის დადგომა, ყოველ თქვენგანსა და თქვენს ახლობლებს გისურვოთ
ჯანმრთელობა!

გასული წელი რთული გახლდათ როგორც ისრაელის, ასევე მთელი
მსოფლიოსათვის — კორონავირუსის პანდემიამ არცერთ სახელმწიფოს,
არცერთი ქვეყნის ეპრაზლი თემს არ აუარა გვერდი. ჩვენი ცხოვრების ამ
რთულ ეტაპზე არ უნდა დაგვავინყდეს, რომ ჩვენი ძალა ჩვენს ერთიანობა-
შია. ჩვენ ყოველგვარი საფრთხის დაძლევა სწორედ ერთიანობით ძალგვიძს.

ევრ-აზიის ეპრაზლი კონგრესი თავის მოვალეობად მიიჩნევდა და მი-
იჩნევს კორონავირუსის პანდემიისაგან დაზარალებული თემების დახმარე-
ბას. გასულ წელს ჩვენ დახმარება გაუზნიერ დახურვის პირას მისულ რამ-
დენიმე პროექტს. უყურადღებოდ არ დაგტოვეთ სხვადასხვა კულტურული,
საქველმოქმედო და სამეცნიერო კვლევითი პროექტები, ეს ის წამოწყებე-
ბია, რომლებიც ყოველთვის იყო კონგრესის ინტერესების სფეროში. ამას-

თან ერთად ვეხმიანებოდით და ფინანსურ მხარდაჭერას არ ვაკლებდით
ევრ-აზიის რეგიონის ეპრაზლი თემებისა და ჩვენი პარტნიორების ახალ,
საინტერესო წამოწყებებს.

გასულ წელს კონგრესის მიერ მხარდაჭერილ პროექტთა შორის უთურდ
გამოირჩევა იერუსალიმში ლენინგრადის ბლოკადის გმირთა მემორიალი —
„ხსოვნის სანთელი.“ ამ ძეგლის გახსნის საზემო ცერემონიალში რუსეთი-
სა და ისრაელის პირველი პირები მონაწილეობდნენ.

ახალ, 5781 წელს ეა კონგრესი მუშაობას ყველა მთავარი მიმართულებით
განაგრძობს: ბრძოლა ანტისემიტიზმის წინააღმდეგ, ეპრაზლი ერის ისტო-
რიული მეხსიერების და ეროვნული კულტურის გაღრმავება-განვითარება,
ეპრაზლი თემების სტრუქტურული გაძლიერება და ისრაელის სახელმ-
წიფო ინტერესების მხარდაჭერა, ასევე განვაგრძობთ რეგიონის ეპრაზლი
იმ თემების მხარდაჭერას, რომლებიც პანდემიამ დააზარალა.

ბევრი რამ გავაკეთოთ ჩვენი თემების სასარგებლოდ, ახალ წელს გასა-
კეთებელი კიდევ უფრო მეტია.

გისულვებთ ეს წელი ყოველი თქვენგანისათვის ყოფილიყოს მშვიდობი-
ანი, ჯანმრთელიბისა და სიხარულისა!

შანა ტოვა, მეგობრებო!

ეპრაზლი კონგრესის პრეზიდენტი, დოქტორი
მიხეილ მირიაშვილი

დავით იაკობაშვილი: ჩვენ მესიერების ერი ვართ.
ამიტომ ერს, საზოგადოებრიობას, ქვეყნიერებას
ისეთი საქმეები უნდა დავუტოვოთ, დიდხანს და კარგად ვახსოვდეთ

**„მენორას“ შეკითხვებს ცნობილი პიზნესმენი და ფილანტროპი
დავით იაკობაშვილი პასუხობს**

„მენორა“: საჭირო, აუცილებელი ინფორმაციის სიმწირის გამო, სამწუხაროდ, მოკლებული ვართ საშუალებას, თავად წარგადგინოთ ჩვენი გაზეთის მკითხველის წინაშე. ავტონარდგინების გავრცელებულ ფორმას უნდა მივმართოთ. „მენორას“ მკითხველს ყველაფერი აინტერესებს ცნობილ ბიზნესმენსა და ფილანტროპზე -დავით იაკობაშვილზე: სად გაატარა ბავშვობა, ყმანვილებაცობა, რა განათლება მიიღო, როგორ დაიწყო ბიზნესი, როდის დატოვა საქართველო.

დავით იაკობაშვილი: დავიბადე თბილისში. ვცხოვრობდი პირველი მაისის რაიონში - უშანგი ჩხეიძის ქუჩაზე. ვსწავლობდი 25-ე სკოლაში. მერე გადავედი ფიზიკა-მათემატიკურ სკოლაში ჩაიკოვსკის ქუჩაზე, მაგრამ მოგვიანებით ისევ 25-ე სკოლას დავუბრუნდი და დავამთავრე თუ არა, ჩაიკირცხე საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში - საამშენებლო ფაკულტეტზე. ისე მოხდა, რომ ინსტიტუტის სრული კურსი ვერ გავიარე — ოჯახი გასაჭირო ჩავარდა და ინსტიტუტში სწავლა ვერ განვაგრძე — ოჯახზე უნდა მეზრუნა. მუშაობა დავიწყე მეტალურგიის ინსტიტუტში. აქ დღისით ვმუშაობდი, ღამით კი მეტროპოლიტენის მუშა გახლდით, რომ რაღაც მეშვეობა. პარალელურად შევისწავლე რადიოსა და მაგნიტოფონის შეკეთება. ამ ცოდნამ სამუალება მომცა, მუშაობა დამეწყობის ჩამნერ სტუდიაში. ეს იყო ლესელიძის ქუჩაზე.

„მ“: მაგ ქუჩაზე დღესაც არის ხმის ჩამნერი სტუდია, ალბათ, ის, სადაც თქვენ მუშაობდით.

დ.ი. ძალიან კარგი. ამის შემდეგ სასლში ვაწყობდეთ პატარა დანადგარებს. ვიდეოაპარატები რომ შემოვიდა, დავიწყე ვიდეოჩანანერების კეთება. ეკონომიურად გვიჭირდა, პატიმარ მამას მიხედვა სჭირდებოდა. გავყიდეთ ბინა და ერთი პატარა ოთახი დავიქირავეთ. ძალლი გვყავდა, გვიყვარდა, მაგრამ გაჩუქება მოგვიხდა — იმ პატარა ოთახში ჩველა ვერ ვიცხოვრებდით.

1984 წელს მაბა გარდაიცვალა. ვხედავდი, საბჭოთა კავშირში არაფერი იცვლებოდა. ამიტომ მისი დატოვება გადავწყვიტე. მინდოდა უცხოეთში ცხოვრება. მოვნახეთ ერთი ფინელი ქალი. ხელი მოვაწერეთ. „შეულლების“ სინამდვილეში ეჭვი რომ არ შეპარვოდათ, ქორწილიც კი გადავიხადეთ. უცხოეთში გასვლის წებართვას ერთი წელი ველოდი. მენადა, შვეციაში მეცხოვრა. არ შემიშვეს - ჩემი „ცოლი“ ფინელი იყო.

„Բ՞՛: ՏԵՐԱՊԻԱՆԻ ԿԵՐպՐԵՔԱ ՐԱԳԹՈՅ ՀՈՆԴՈՒՐԱՏ? Ը.Օ. Ոյ Ի՞՞մո ՐԱմԴԵՆՈՄԵ ՄԵՐՈՒՅԱՐՈ ԿԵՐպՐԵՔԸ. 1987 Խորհ. ակադ. պատմաբան Բարսեղ Վահագին»

1987 წლის დასახყისძი ჩავედი გერძაბიაძი. იქ ორი თვე გავატარე. პატარ-პატარა სამუშაოს ვშემულობდი და თავს ვირჩენდი. მაისში კი ფინებზე ნავედი. ჩემი „მეუღლე“ ჩრდილოეთში ცხოვრობდა და იქით გავეშურე, ქვეყანაში ცხოვრების უფლება რომ მომცეს, ჩრდილოეთში აღარ გავჩერდი — ჰელინიჭში გამოვბრუნდი. იქ გავიცანი ერთი ადამიანი, რომელთან ერთადაც პატარა პინა და-
— ჰელინიჭში მომავალი არის ერთი ადამიანი, რომელიც არ ასე გავატარე. პატარ-პატარა სამუშაოს ვშემულობდი და თავს ვირჩენდი. მაისში კი ფინებზე ნავედი. ჩემი „მეუღლე“ ჩრდილოეთში ცხოვრობდა და იქით გავეშურე, ქვეყანაში ცხოვრების უფლება რომ მომცეს, ჩრდილოეთში აღარ გავჩერდი — ჰელინიჭში გამოვბრუნდი. იქ გავიცანი ერთი ადამიანი, რომელთან ერთადაც პატარა პინა და-

ვიქირავე. ჰელსინკი ბედა გაძილიძა - კარგი სამსახური ვიშოვნე - მძღოლი გაეხდი. იაპონელი კინომპერატორები დამყავდა. ისინი იღებდნენ ფილმს ფინური სამზარეულოს შესახებ: რას, როდის, როგორ მიირთმევდნენ ფინელები. საკვებიც მქონდა და ხელფასსაც მაძლევდნენ. ეს ძალიან მახარებდა. ამ გზით ცოტა ფული დავაგროვე და ტურისტად წავედი ლენინგრადში. უკვე შეიძლებოდა ტურისტული ვიზის ყიდვა. ლენინგრადიდან წავედი მოსკოვში, თბილისში. ბევრგან ვიყავი - დავეძებდი, თუ რა ბიზნესის დაწყება შეიძლებოდა - რაღაც მეყიდა რუსეთში, გამეყიდა ფინეთში და ასე შემდეგ. ზაფხულის ბოლოს დაბრუნდი ფინეთში. მოგვიანებით იქიდან გემით გავემგზავრე შვეციაში. მივედი ებრაელთა სათვისტომოში, სადაც ძალიან კარგად მიმიღეს. წლის ბოლოს უკვე

ამ ქვეყანაში ცხოვრების უფლება მომცეს. ამის შემდეგ შვეციის ებრაულმა სათვისტომომ მომცა საგარანტიო წერილი და ბანქში ავიღე სესხი ამ ფულით ვიყიდე პატარა — 18 მეტრიანი ძალიან კარგი ბინა და დავინებუ მუშაობა მძლოლად ვრეცხავდი, ვწმენდი კიდეც, პატარ-პატარა სამუშაოს ებრაული სათვისტომოც მაძლევდა ყველაფერი ძალიან მახარებდა. ამასობაში ადამიანებიც გავიცანი. დავინებუ ფიქრი ყიდვა-გაყიდვაზე. წარმოებაში ჩამახუ ე.ი ბიზნესის აწყობაზე ვფიქრობდი. გავიცანი ადამიანი, რომელიც დღეს უკვე, სამწუხაროდ, აღარ არის ცოცხალთა შორის. მან ჩამახა სათამაშო ბიზნესში და დავინებუ სათამაშო აპარატების დადგმა საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე. ეს აპარატები დავდგოლენინგრადში, მოსკოვში სხვა ქალაქებში და მათს შორის, რასაკვირველია, თბილისშიც. ამავე დროს დავინებუ ვაჭრობა — რუსეთში ბევრი ქარხანა იყო გაჩერებული. ვიყიდე ერთი ხის გადამამუშავებლი ქარხანა. პირველი პროდუქცია გავიტანე ფინეთში, რომელმაც იმდენი მოგება მომცა, რომ ვიყიდე კარგი მანქანა.

„მ“: ამ დროს ოჯახი გყავდათ?

დ.ი. არა, ოჯახი ჯერ კიდევ არ მყავდა, ეს იყო 1988 წელი. ამ წელს ჩემივე მანქანით ტურისტად ჩავედი თბილისში, თუ რამ გვებადა, ჩავალაგვა მანქანაში, ნამოვეყვანე ჩემი და და დავპრონდი შვეციაში. აյ ჩემი და გათხოვდა ჩემს ნაცნობ პროფესორზე. მომდევნო — 1989 წელს, ჩემი და მეუღლესთან ერთად საცხოვრებლად საფრანგეთში გადავიდა. მე უკვე ამერიკიდან რუსეთში ჩამყავ ავდა ნახმარი — 3-5 წლიანი მანქანები. სარემონტო სახელოსნოც გავხსენი. „ჯენერალ მოტორსმა“ ეს რომ შეიტყო, მომცა საბჭოთა კავშირში დილერის უფლება. ამის მეოხებით მოსკოვში გორკის ქუჩაზე გავხსენით „ტრიუნფი მოტორს“. მერე ლენინგრადში, კიევსა და სხვაგანაც. მანამდე მოსკოვში გავხსენი „სილამაზის სალონი.“ ქალები ძალიან მიეტანენ. 1990 წელს ოფისში სამუშაოდ მოვიდა ჩემი მომავალი მეუღლე. მალე დავეროზნიდით.

„მა: ვინ არის თქვენი მეუღლე?

დი თანაკალიბრით იაზაკალიბრით გაასრულეთ -
მთიელი ებრაელია, ტატებს რომ ეძახიან. ჩავი-
ყვანე შვეციაში. 1992 წელს ვაჟი შეგვეძინა, რო-
მელიც შვეციაში გაიზარდა, 1995 წელს მუდმივი
საცხოვრებლად გადავედით საფრანგეთში. 1992
წელს გაეხსენი კომპანია „ვინ ბილ დამი“ - პირვე-
ლად დავინწყე წვენების წარმოება — მოგვიანებით
— 1994წ. — რძის წარმოება. მოსკოვი, ნოვო-
სიბირსკი, კრასნოდარი, მალე მთელი საბჭოთა
კავშირი მოვიცავით. 39 წარმოება გვქონდა, 20
ათასი მუშა გვყაყვდა, ეს იყო აღმოსავლეთ ევრო-
პაში უდიდესი კომპანია — 1300 დასახელებაზე
მეტ პროდუქციას ვუშვებდით. გვქონდა ლუდის
ქარხნებიც, ბანებიც ჩამოვაყალიბეთ, სადაზღვევო
კომპანიაც. მაღაზიაც გვქონდა, ტანსაჯმელიც კა

- ຈຳລາວໃສ ສົນດູເບີໂທ, ຈິຕົນເສີບໂທ ແລະ ສະບັບ ທາຕາສີ. ມອດິອົມແຈ້ງ ຍັງມີມານຸ່ງເປີດ ຕາງວານທີ່ ໃດຍີ່- ດືກ ແລະ ຮຶງຮັງໃຈ ມາຕອານ ເງົາຕາດ ວິຊີນີ້ແດ່ວິວ. ຮາລາງ ປົນມົນງົງເປັດ ກຳມັນມາຮັດລາ, ຮາລາງ ປົນ - ລາວ, ປົນວາງເງື່ອ ອີເມວິໄປ, ມາກົດາມ ວິຊີນີ້ແດ່ວິວ. ພົມ ປົນມົນມົດ- ດືກ. ເງົາຕາດ ດັກໄລສາ ລາວ ວິຊີນີ້ແດ່ວິວ.

„მ“: მაგრამ როგორც ვხედავ, ღმერთი გწყალობდათ.

დ.ი. საქართველოში სათამაშო აპარატები დაგაყენეთ. სხვა ინიციატივებიც გვქონდა, მაგრამ 90 -იან წლების დასაწყისში პოლიტიკური ცვლილებების შემდეგ, ყველაფერი დაგხურეთ. საქართველოში დავბრუნდი 2009 წელს - როგორც ინვესტორი. ინვესტორად შევედი ნავთობის კომპანიაში. ეს ნამოწყება ფარავს უზბეკეთს, სომხეთს, საბერძნეთს, ეგვიპტეს, გერმანიას, იტალიას და სხვა ქვეყნებს. არ შემიძლია არ გავიხსენო ადამიანი, რომელმაც სათამაშო ბიზნესში შემიყვანა.

რასაკვირველია, მანამდეც ბევრი რამეს ვაკეთებდით, მაგრამ სერიოზული ბიზნესის დასაწყისი ეს კუთხისა მოისახება. მაგრამ ასეთი კუთხისა მოისახება:

„მ“: საქართველოში ბიზნესი გქონდათ და ამ-ბობენ დატოვაო. როგორც ჩანს, არ დაგიტოვებიათ.

ପ୍ରକାଶକ, ମାନ୍ଦିଗୁପ୍ତ

„მ“: ასევე ამბობენ, რომ მოსკოვში ბიზნესი ალარ აქვს, რუსეთიდან წავიდაო.

დ.ი არა, რუსეთიდან არ წავსულვარ. მუზეუმი
შევინარჩუნებ. ხალხს ეს მუზეუმი მოსწონს, მო-
დის. თვე უნდა ელოდოს თავის რიგს. აქ ყოველ
კვირას იკითხება ლექციები ხელოვნებაზე, ბავშ-
ვებისათვის, უფროსი ასაკის ადამიანებისათის,
რასაც დიდი მნიშვნელობა აქვს ესთეტიკური აღზ-
რდისათვის. მუსიკალური ინსტრუმენტებიც მუშ-
აობს — ხალხი უსმერწის მუსიკას, ეცნობა უძველეს
მუსიკალურ ინსტრუმენტებს. აქვეა ორი- სამი
საუკუნის წინათ შექმნილი საათები.

„განვითარებული მუშაობის დიდი კულტურულებური მუშაობა.“

დ.ი. დიახ, ასეა.
„მ“: ფინანსური ძლიერება, როგორც ხალხი
ამბობს, „ფულის შოვნა“ იოლი არ არის — გან-
საკუთრებულ ძალისხმევას და ნიჭს მოითხოვს,
მაგრამ მოპოვებულის გონივრულად გან-
კარგვა-გამოყენება არანაკლებ, თუ მეტს არა,
წინდახედულებას საჭიროებს: რაში გამოიყ-
ენებს ადამიანი იმ სიკეთეს, რომელიც უზენაეს-
მა მომადლა. წლების განმავლობაში საქართ-
ველოში დიდ ქველმოქმედებას ეწევით - ბოლო
წლებში თქვენი დაფინანსებით რესტავრაცია
ჩაუტარდა თბილისის და ქუთაისის ბეით ქნე-
სეთებს. რა გამოძრავებთ, როცა თქვენი ნი-

სექტემბერი (თიშრე) №10, 2020 წ.

ჭის და რისკის ფასად მოპოვებულ ფინანსებს, ქველომოქმედებისთვის გასცემთ?

დ.ი. ასე მგონია, ვალდებული ვარ, რაღაც მნიშვნელოვანი გავაკეთო და დავტოვო ერისთვის. ვიდრე ცოცხალი ვარ, რაც შემიძლია უნდა გავაკეთო: პირად, საოჯახო მოთხოვნილებას რომ დავიკმაყოფილებ, დანარჩენი ქველმოქმედებისთვის უნდა გავიღო, რათა შევინარჩუნოთ ჩვენი ფესვები. შევინახოთ ის, რაც წინაპრებს საუკუნეების წინათ შეუქმნიათ. ამით გვეცოდინება საიდან მოვდივართ და რანი ვართ.

„მ“: ქართველმა ებრაელობაში ჩინებული ფურცელი ჩაწერა ერის ისტორიაში. იქნება ეს რნდენისთვის თავდაღება, ისტორიულ სამშობლოში რეპატრიაცია, თუ ინგესტიცია მომავალი თაობის განათლებაში. საკმარისია გავიხსენოთ 18 ქართველი ებრაელის წერილი გაეროში. როგორ ფიქრობთ: არის თუ არა, ჩვენი დროის ბიზნესმენთა, ინტელექტუალთა აუცილებელი მოვალეობა მათი ხსოვნის უკვდავყოფა?

დ.ი. მონოდება, ცხადია, შეიძლება. სხვებზე ვე-
რაფერს მოგახსენებთ — მე შემიძლია მხოლოდ
ჩემს საქმეზე ვთქვა რაიმე და მასზე ვიყო პასუხ-
ისმგებელი. მიმაჩნია, რომ უნდა გაისარჯო და
რაღაც დაუტოვო მომავალ თაობას. ვისაც რა
შეუძლია, ყველაფერი უნდა გააკეთოს ერის ისტო-
რიის წარმოსაჩენად, მაგრამ უნდა გვახსოვდეს:
ერთ ადამიანს არ შეუძლია ყველაფრის კეთება.
სხვადასხვა ადამიანი სხვადასხვანაირად მსჯ-

საცემადაცხირი ადგინათ საცემადაცხირისათვის და საჯ-
ელობს და ფიქრობს: გააჩნია, ვის რა მიაჩნია მნიშ-
ვნელოვნად. და თუ ის იმას არ აკეთებს, რაც სხ-
ვას მიაჩნია პირველი რიგის საქმედ, ეს არ არის
საშინელება: რასაც აკეთებს, ისაა მისი მოწოდება.

ბიძინა ივანიშვილთან ერთად

მოგიბრუნდება, ბოროტებას სჩაიდიხარ? ასევე ბოროტებით მოგიბრუნდება. თუ შენ არა, შენი ოჯახის რომელიმე წევრს - შვილს, შვილიშვილს მიუბრუნდება. ეს მთავარია და არ უნდა გვავინცყდებოდეს. ასე მწამს. ეს არის ჩემი ფილოსოფია.

„მ“: კარგა ხანია საქართველოში აღარა ცხოვ-
რობთ. საინტერესოა შუაგული ევროპიდან რო-
გორი მოჩანს საქართველო - ამჩნევთ თუ არა
რაიმე ცვლილებას და თუ ამჩნევთ, როგორია
იგი?

დ.ი. მე ყოველდღიური კავშირი მაქვს საქართველოსთან, ვმუშაობთ იქ. იყო დრო, როცა ამ ქვეყანაში სამი ათასი ადამიანი გვყავდა დასაქმებული. დღესაც, არა მეონია, ნაკლები იყოს. ყოველ შემთხვევაში, იმ რაოდენობის ადამიანთა დასაქმება, რომელიც ჩვენ გვყავს, საქართველოს მინშვნელოვანი გახსნავთ. ამას იმიტომ მოგახსენებთ, რომ მეითხველი მივახვედრო: ჩვენ საქართველოში მიმდინარე ამბების საქმის კურსში ვართ. ვიცით, რაც ხდება ქვეყანაში. ვხედავ, რომ საქართველომ ბევრ რამეს მიაღწია და ეს მახარებს. მჯერა, კიდევ უფრო შეტს მიაღწევს. ამ მიმართულებით ჩემთვის საყურადღებოა ისრაელის მაგალითი - ტექნოლოგიის მისებრ განვითარება - ტექნოლოგიური განახლებისაკენ ყოველდღიური სწრაფვა. ეს საქართველოს ძალიან წასწევდა წინ. ჩვენ ვხედავთ, რაოდენ მნიშვნელოვანია, რა სასანაულების მოხდენა შეუძლია ინტელექტს. საქართველოში

არ არის ნავთობი, არ არის ოქრო, მაგრამ არის ინტელექტი. კარგი იქნება ახალგაზრდობას შეექმნას შესაბამისი პირობები — დაბრუნდნენ საქართველოში, იმუშაონ ამ ქვეყნისთვის, მიაღწიონ ინტელექტის შესაძლებლობათა მაქსიმუმს. მე ვიცხობ საქართველოს ახალგაზრდობას, რომელთაც აქვთ ინტელექტი. ისინი ხვალ-ზეგ შექმნიან პროდუქციას, მსოფლიოში რომ გაიყიდება. კარგია, რომ საქართველოში ლაპარაკობენ ინგლისურად, რუსულადაც უნდა ლაპარაკობდნენ - რუსეთში მილიონ-ამდე ქართველი ცხოვრობს. ამას ანგარიში უნდა გაეწიოს. საქართველოს საინტერესო ადგილმდებარეობა აქვს - საინტერესო როგორც ტურიზმის, ვაჭრობის თვალსაზრისით, ისე სხვა კუთხეებით. მთავარია, ხალხმა მოინდომოს, რომ მოუაროს ქვეყანას. ჩვენ ვმუშაობთ რუანდაშიც. გაოცდებით აფრიკის ამ ქვეყნის მოსახლეობა, როგორ უვლის თავის ქვეყანას — აქვერ ნახავთ ქუჩაში დაგდებულ ქალალდის ნაგლეჯსაც კი. ეს პირველი ნაბიჯია. დაკიდევთ: თქვენ აღნიშნეთ, რომ მე რესტავრაცია ჩავუტარე თბილისის და ქუთაისის ბეით ქედესთებს. მინდოდა თნისათვისაც მიმეხედა. ბიძინა ივანიშვილმა არ დამანება. თვითონ გააკეთა გასაკეთებელი. ამბობენ, კარგად გააკეთო.

„**მ**“: იაბ, არა მხოლოდ ონის სინაგოგა,
საც მიხედა. საქართველოს თითქმის ყველ
გოგას ჩამოუარა, ხოლო საქართველოს ებრ
დავით ბაზოვის სახ. ისტორიულ - ეთნო
ული მუზეუმი ლამის მთლიანად დაშლილ
ჰითა ხოლო აშენა.

დ.ი. მე ამისთვის მადლობა მოვახსენე.
კიდევ ერთხელ ვუთხრა მათლობა.

„გ“: რას ნიშნავს თქვენთვის ებრაელ

ରହେୟାଙ୍କରୀତିରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା

დ.ი. მიაკციეთ ყურადღება: თუ რომელი
ტრემ ან პავლემ ჩაიდინა ცუდი საქმე, და
და პასუხისმგებელია პეტრე, ან პავლე,
თუ ბერდიჩიჩვში, ან სურამში რომელიმე ებ-
ჩაიდინა უკადრისი რამ, პასუხისმგებელი
მთელი ერი - ებრა
ამ მიზეზის გამო,
ბევრი რამ გად
დიახ, თორა გვას-
და ებრაელობა,
ლაც, ლვთის რ
ერია. უზენაესი ეს
ბოდა მას მოსეს
მჯერა, რომ მოვა-
და დედამინაზე მ

დ.ი. მე მიყვარს პოეზია. გავიზარდე
პოეზიაზე, კარგად ვიცხობ მას. ჩემს მეგა
საიუბილეო თარიღს ზოგჯერ ლექსით ვუ
რა შეიძლება მეგობარს ამაზე უკეთესი აჩვ
მათვების ვხარჯავ დროს, ენერგიას. მეგა
მოსწონთ ჩემის საჩუქარი, ეს კი მახარებს.

ଡ.୦. ଗମାଧଳୋପତ୍ର. ଗାସିତିତାଲିସନ୍ତିରେ, ମାଗର
ପରିବହନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏହା ଅନୁଯାୟୀ ହେଲାମୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ଗାବନ୍ତିରେ, ଏହାରେ ବେଳେ

„մ“: զօրակ, մօճլանուուա, մաշրամ մ ուսա, րոմ քոյթուա. հիշեն մտավար սայմելս ծրոնցու: յարցա ենուս նոնատ գանցու „մշե սառութիւնը սալամոնց գամուսալուսաս, ծար բարը պատշաճութիւնը ու համար, ցոնուրու յագու րոմ մոմենաթրեցիւ, հիմէն տացէ զեսանձ ցոնուրու յագու մուսանցրեցիւ հիշեն գանցու մոտեցալութեալ անդրերեսած: րոշուրու մ-մակունիւ և մակունու սակառ մինչուրու:

შიძართება ისრაელის სახელშინიფოსთან?
დ.ი. მე მაქვთ მჭიდრო კავშირი ისრაელ
ელმწიფოსთან. იქ ბევრი მეგობარი მყავს. რ
იმე ხნის წინათ სამკურნალოდ ვიყავი. ისი
ჩემი ბევრი ნათესავი ექიმია. მაღალ პროფ
ალ მკურნალებს დამაახლოვეს და კარგა

მეულლესთან ერთად

კურნალეს. მაღლობელი ვარ. ვცდილობ, როგორც
შემიძლია, დავეხმარო ამ ქვეყანას. ვარ „კერძნ ჰა-
იესოლის“ მზრუნველთა საბჭოს წევრი (რაც დიდ
ფინანსურ შემწეობას ნიშნავს. რედ.). ისრაელ
მიყვარს. უნდა გვახსოვდეს, არასოდეს არ უნდა
დავივინყოთ: ჩვენი არსებობის რაობა დამოკიდე
ბულია ისრაელის ძლიერებაზე.

„მ“: რას გვეტყვით ქართველი ებრაელობი თაობაზე, როგორც შინ საქართველოსა და ის რაელში, ისე სხვა ქვეყნებში. დღევანდელი ქართველი ებრაელობის საცხოვრებელი არეალი ხომ ძალიან თარიღობა: გაროსკა ამინიჭია...

მო თალღის ფურთოა: ეკონომა, აბენიკა...

დ.ი. სამწუხაროდ, არ მაქვს ხშირი და ინტენსიური კავშირი ქართველ ებრაელობასთან. გავიზარდე ქართველ ებრაელთა შორის, როგორც ქართველი ებრაელი, დღეს არის ალბათ, ათიოდე ოჯახი ქართველი ებრაელებისა, რომლებთა კავშირს ვინარჩუნებ. კარგად მახსოვე ჩვენი ნათესავები როგორ ემზადებოდნენ ისრაელში რეპატრიაციისთვის, მერე ინტერესით ველოდით ინფორმაციას, თუ ვინ როგორ მოეწყო - ვინ გამდიდრდა, ვინ რესტორანი გახსნა, ვინ გაკოტრდა დღეს ეს კავშირი თითქმის დაიკარგა. ვიღაცაზე მეუბნებიან, რომ ცნობილი კაცი გახდა, რომ დიდ სიმაღლეს მიაღწია, ვიღაცამ კი ინტელექტი გამოავლინაო. ზოგი კარგად არის ბელგიაში, ზოგი ისრაელში და ა.შ. დღეს, როცა ქართველ ებრაელ ვეზდები, მაინტერესებს მისი ამბავი. ასე რომ ნოსტალგია კვლავაც შემომჩრჩა. ნარმობობი ქუთაისლები ვართ, თუმც, ჩემი ნათესაობა მოელსაქართველოში იყო მიმოფანტული. მშობლები - დედა, მამა კი ქუთაისში დაიბადნენ. მამაჩემის ოჯახი კარგა ხანს ცხოვრობდა ლენინგრადში, დედაჩემისა კი — მოსკოვში. დაქორწინების (1947 წერდებ — 1949 წელს, საქართველოში დაბრუნდნენ. გახსოვთ, ალბათ, ებრაელების გადასახლება აპირებდნენ. ამის გამო საქართველოში გამოიქცნენ. ჩემი მამიდის ოჯახი ლენინგრადის იმ საშინელ ბლოკადაში მოხვდა და გაუძლო. ბიძაჩემმა მეორე მსოფლიო ომი გამოიარა, ორდენებით დაბრუნდა ახლახან, 95 წლის ასაკში ლოს ანჟელესში გარდა იკვალა.

„მ“: რა არის ოქვენთვის მთავარი ფასეულობა - რისთვის უნდა ირჯებოდეს ადამიანი?

დ.ი. ყოველი ადამიანისთვის ეს საკითხი ძალია პირადულია. ადამიანმა ისე უნდა იცხოვროს, ისე ეთი საქმე უნდა აკეთოს, რომ საზოგადოებაში კვალი დატოვოს და მომავალმა თაობამ კარგად გაიხსენოს. არც ის უნდა გვავიწყდებოდეს, რომ ჩვენ მეხსიერების ერი ვართ. ამიტომ ერს, საზოგადოებრიობას, ქვეყნიერებას ისეთი საქმეები უნდა

დაგუტოვოთ, დიდხანს და კარგად ვახსოვდეთ.
„მ“: თქვენი ფილანტროპული მოღვაწეობა
 სწორედ ამ თეზის განხორციელებაა. მინდა დიდ
 მადლობა მოგახსენოთ: თქვენთვის ერთობ ძვირ
 ფასი დრო დაგვითმეთ. ამასთანავე გვინდა, მო
 გილოცოთ დამდეგი როშ ჰა შანა!

რედაქცია მადლობას მოახსენებს ბატონ დ. იაკობაშვილის თანაშემწეს ე-ნ მარგარიტა ცვეტკოვას ინტერვიუს მომზადების პროცესში განხეული დახმარებისათვის.

